

รายงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ระดับปฐมวัย

โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา

ปีการศึกษา ๒๕๖๕

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเชื่อที่ว่า เด็กจะเกิดการ เรียนรู้ที่ยั่งยืนหากลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ดังนั้นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก เน้นการจัด กิจกรรมแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก มีการจัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมให้อื้อต่อการเรียนรู้ เด็กได้เรียนรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และได้รับการ ประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม การเรียน การสอนเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานและผู้ปกครองที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาเด็ก พัฒนาโรงเรียน พัฒนา หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลาและสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ได้เป็นอย่างดี โรงเรียนจะ พัฒนาเด็กทุกคนให้มีมาตรฐานและมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

ฝ่ายปฐมวัย

โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน	
๑. ข้อมูลทั่วไป	๑
๒. ข้อมูลผู้บริหาร	๑
๓. ข้อมูลนักเรียน	๒
๔. ข้อมูลครูและบุคลากร	๒
๕. แหล่งเรียนรู้	๓
๖. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓
๗. ผลงานดีเด่นในรอบปี การศึกษา ๒๕๖๕	๔
๘. งาน/โครงการ/กิจกรรม ส่งเสริมด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในรอบปีการศึกษา ๒๕๖๕	๔
บทที่ ๒ การบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาระดับปฐมวัย	
การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	๙
บทที่ ๓ ผลการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย	๓๓
๑. การพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย	
๒. โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยให้สอดคล้อง กับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างไร	
๓. ปัญหา/อุปสรรคในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย และแนวทางแก้ไข	
๔. หลังจากที่มีการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยไปแล้ว ในปีการศึกษา ๒๕๖๕ โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเพิ่มเติมดังนี้	
๕. รูปแบบหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่ดำเนินการอยู่นั้น มีประโยชน์ต่อประเด็นการดำเนินงานของสถานศึกษา	
๖. กระบวนการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ของผู้บริหารสถานศึกษา	
๗. ปัจจัยสำคัญของโรงเรียนที่มีผลต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ตามแนวทางหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐	
๘. แนวคิด/แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับปฐมวัยของโรงเรียนในครั้งต่อไป	
๙. ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย	
ผลการประเมินพัฒนาการเด็ก	๓๖

บทที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน

๑. ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา ตั้งอยู่เลขที่ ๔๖ หมู่ ๓ ตำบลแม่พริก อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ รหัสไปรษณีย์ ๕๗๑๘๐ โทรศัพท์ ๐๕๓-๖๕๖๓๙๙ e-mail : [sanjumpschool@gmail.com](mailto:sanjumpaschool@gmail.com) Website: sanjumpa.ac.th

๑.๒ เปิดสอนระดับชั้นปฐมวัย ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๑.๓ เนื้อที่ ๙ ไร่ ๓ งาน ๓๒.๕ ตารางวา

๑.๔ เขตพื้นที่บริการจำนวนหมู่บ้านในเขตบริการ ประกอบด้วย

๑. บ้านหัวทุ่ง หมู่ที่ ๒
๒. บ้านสันจำปา หมู่ที่ ๓
๓. บ้านทุ่งฟ้าผ่า หมู่ที่ ๗ (เรียนรวม ปีการศึกษา ๒๕๕๖)
๔. บ้านหัวริน หมู่ที่ ๘ (โรงเรียนยุบเรียนรวม)
๕. บ้านโฮ้ง หมู่ที่ ๑๐ (โรงเรียนยุบเรียนรวม)
๖. บ้านสันจำปา หมู่ที่ ๑๒

๒. ข้อมูลผู้บริหาร

๒.๑ ชื่อ - สกุลผู้บริหาร นายปกาศิต อนุกุล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่ ๑๐๘ หมู่ ๒ บ้านหัวทุ่ง ตำบลแม่พริก อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
รหัสไปรษณีย์ ๕๗๑๘๐ โทรศัพท์ ๐๙๖๗๘๒๕๑๙๓

๒.๒ ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนนี้ตั้งแต่ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ ถึงปัจจุบัน

วุฒิการศึกษา	ปี พ.ศ. ที่สำเร็จการศึกษา	ชื่อสถาบัน
ปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต พลศึกษา	๒๕๔๓	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปริญญาโท วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาศาสตรการศึกษาศาสตร์	๒๕๔๖	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประกาศนียบัตรบัณฑิต บริหารการศึกษา	๒๕๕๒	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๓. ข้อมูลนักเรียน

ปัจจุบันโรงเรียนมีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕) ดังนี้

- 1) จำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการทั้งหมด..... คน
- 2) จำนวนนักเรียนในโรงเรียนทั้งสิ้น๕๐๑..... คน จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	เฉลี่ยต่อห้อง
		ชาย	หญิง		
อ.๑ (๓ ขวบ)	๐	๐	๐	๐	๐
อ.๒	๒	๑๓	๑๙	๓๒	๑๖
อ.๓	๒	๑๘	๑๗	๓๕	๑๗
รวม	๔	๓๑	๓๖	๖๗	
ป.๑					
ป.๒					
ป.๓					
ป.๔					
ป.๕					
ป.๖					
รวม					
รวมทั้งสิ้น					

๔. ข้อมูลครูและบุคลากร

๔.๑ ครูประจำการ

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	อายุราชการ (ปี)	ตำแหน่ง/วิทยฐานะ	วุฒิ	วิชาเอก	สอนวิชา/ชั้น	จำนวนครั้ง/ชั่วโมง ที่รับการพัฒนา/ปี
๑	นางสาววิภาวดี มูลประเสริฐ	๒๖	๑	ครูอัตราจ้าง	ปริญญาตรี	วิทยาศาสตร์	อ.๒/๑	-
๒	นางอารี สนมฉ่ำ	๔๘	๒๔	ครูชำนาญการพิเศษ	ปริญญาตรี	การศึกษาปฐมวัย	อ.๒/๒	ชั่วโมงที่ได้รับ ๑๖ ชั่วโมง
๓	นางสุดทัย ปัญญา	๕๙	๓๕	ครูชำนาญการพิเศษ	ปริญญาตรี	ศิลปะ	อ.๓/๑	-
๓	นางยุพิน กันธิพันธ์	๕๘	๒๗	ครูชำนาญการพิเศษ	ปริญญาตรี	ปฐมวัยศึกษา	อ.๓/๒	อบรมออนไลน์ ๒ ครั้ง

จำนวนครูที่สอนวิชาตรงเอก๒..... คน คิดเป็นร้อยละ๕๐.....
 จำนวนครูที่สอนตรงความถนัด๒..... คน คิดเป็นร้อยละ๕๐.....

๕. แหล่งเรียนรู้

- ๑) ห้องสมุดมีขนาดเล็ก (เล็ก / กลาง / ใหญ่) จำนวนหนังสือในห้องสมุด ...๔๙๘๕... เล่ม
 การสืบค้นหนังสือและการยืม-คืน ใช้ระบบ สมุดคุมลงทะเบียน ยืม-คืน
 จำนวนนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดในปีการศึกษาที่รายงาน เฉลี่ย ๑๙๐ คน ต่อ วัน
 คิดเป็นร้อยละ ๓๘ ของนักเรียนทั้งหมด
- 2) ห้องปฏิบัติการ จำนวนทั้งหมด๕..... ห้อง
 ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ จำนวน๑..... ห้อง
 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ จำนวน๑..... ห้อง
 ห้องปฏิบัติการทางภาษา จำนวน๑..... ห้อง
 ห้องอื่นๆ (ระบุ)ห้องดนตรี /ห้องสะสมเต็ม จำนวน๒..... ห้อง
- ๓) คอมพิวเตอร์ จำนวนทั้งหมด๔๐..... เครื่อง
 ใช้เพื่อการเรียนการสอน จำนวน.....๑๕..... เครื่อง
 ใช้เพื่อสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต จำนวน๑๐..... เครื่อง
 ใช้เพื่อการบริหารจัดการ จำนวน.....๕..... เครื่อง
- จำนวนนักเรียนที่สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตในปีการศึกษาที่รายงานเฉลี่ย...๒๗๕.... คน ต่อวัน
 คิดเป็นร้อยละ...๕๕.....ของนักเรียนทั้งหมด
- ๔) แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน (ระบุชื่อแหล่งเรียนรู้)
 ห้องสมุด /ห้องวิทยาศาสตร์ /ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
- ๕) แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน (ระบุชื่อแหล่งเรียนรู้)
 หุ่นของชาวบ้านสันจำปา / วัดสันจำปา/วัดแสงแก้วโพธิญาณ/ศูนย์เพาะพันธุ์สัตว์ป่า แม่ลาว

๖. ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สถานศึกษาเชิญมาให้ความรู้แก่ครู นักเรียน
 ในปีการศึกษาที่รายงาน

๖.๑ ชื่อ-สกุล ครูบาอริยชาติ เจ้าอาวาสวัดแสงแก้วโพธิญาณ ให้ความรู้เรื่อง การทำความดี
 สติการให้ความรู้ในโรงเรียนแห่งนี้ จำนวน.....๒.....ครั้ง/ปี

๖.๒ ชื่อ-สกุล จนท.จากโรงพยาบาลแม่สรวย ให้ความรู้เรื่อง พัฒนาการของเด็ก โดย
 นางสุรีย์วรรณ อภิเดชกุล

สติการให้ความรู้ในโรงเรียนแห่งนี้ จำนวน.....๒.....ครั้ง/ปี

๖.๓ ชื่อ-สกุล มุลนิธิแพลน ให้ความรู้เรื่อง โรงเรียนปลอดภัย / ภัยพิบัติแผ่นดินไหว
 สติการให้ความรู้ในโรงเรียนแห่งนี้ จำนวน.....๒.....ครั้ง/ปี

๗. ผลงานดีเด่นในรอบปีการศึกษา ๒๕๖๔

๗.๑ ผลงานดีเด่น (ในแต่ละประเภทอาจมีจำนวนมากกว่า ๑ รายการหรือ มากกว่า ๑ คนได้)

ประเภท	ชื่อรางวัลที่ได้รับ	หน่วยงานที่มอบรางวัล
ผู้บริหาร(ระบุชื่อ) นายปกาศิต อนุกุล	ข้าราชการพลเรือนดีเด่น (๑ เมษายน ๖๕) รางวัลทรงคุณค่า OBEC AWARDS	จังหวัดเชียงราย สพฐ.
ครู(ระบุชื่อ) นางยุพิน กันธิพันธ์ นางสุดทัย ปัญญา นางอารี สนมฉำ นางสาววิภาวดี มุทธระเสริฐ	ระดับปฐมวัย ห้องเรียนคุณภาพ	สพป.ชร.๒
นักเรียน(ระบุชื่อ) ด.ช.ปรเมศวร์ สีบวงศ์ ด.ญ.นิรุชา สมภาวิ ด.ญ.เกวลิน ก้างยาง	การแข่งขันทักษะวิชาการ ระดับศูนย์เครือข่าย แม่พริก-ศรีถ้อย รายการฝึก ตัด ปะ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๓ ระดับอนุบาล	ศูนย์เครือข่ายแม่พริก-ศรี ถ้อย
นักเรียน(ระบุชื่อ) ด.ช.ปิยะวิศว์ เทียมศิริ ด.ช.ณัฐชนน แลเชอ ด.ญ.ธนาภา กองมา	การแข่งขันทักษะวิชาการ ระดับศูนย์เครือข่าย แม่พริก-ศรีถ้อย รายการปั้นดินน้ำมัน รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ ระดับอนุบาล	ศูนย์เครือข่ายแม่พริก-ศรี ถ้อย

๘. งาน/โครงการ/กิจกรรมส่งเสริมด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในปีการศึกษา ๒๕๖๕

๘.๑ มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

ที่	ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	ระบุลักษณะกิจกรรมวิธีดำเนินการ (ย่อๆ)
๑.	โครงการพัฒนาผู้เรียนระดับ ปฐมวัย -กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัย -กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย มีการบันทึกพัฒนาการโดย การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงทุกสิ้นเดือนเพื่อดูพัฒนาการของเด็ก และ ส่งเสริมสุขลักษณะนิสัยที่ดี เช่น การล้างมือก่อนและหลังทำกิจกรรม การแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน การรับประทานอาหารเช้าเสริม (นม) และส่งเสริมให้เด็กรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลาย ชนิด จัดประสบการณ์บูรณาการตามหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมกาย บริหารเพื่อออกกำลังกายตอนเช้า เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรงตามวัย หลีกเลี่ยงต่อสภาวะที่เสี่ยงต่อโรค อุบัติเหตุ ภัย และสิ่ง เสพติด และพัฒนาการทางด้านร่างกายที่สมวัย ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามสอดแทรกใน ๖ กิจกรรมหลัก เพื่อให้เด็กเป็นคนดี และคนเก่งของสังคม

๘.๒ มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน

ที่	ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	ระบุลักษณะกิจกรรมวิธีดำเนินการ (ย่อๆ)
๑.	โครงการพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย	จัดกิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม โดยเน้นให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน
๒.	-กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัย โครงการเรียนรู้ตามโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย (ประเทศไทย)	จัดกิจกรรมตอนเช้าทุกๆวันหน้าเสาธง ภายบริหารเพื่อออกกำลังตอนเช้า เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงตามวัย ส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออกในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เหมาะสมกับวัยในการเป็นผู้นำผู้ตาม ผลัดเปลี่ยนแต่ละห้องลงเล่นกลางแจ้ง สนาม BBL และเล่นเครื่องเล่นสนาม ทุกวัน วันละ ๓๐ - ๔๐ นาที จัดกิจกรรมส่งเสริมการทดลองวิทยาศาสตร์และโครงการตามโครงการเรียนรู้ตามโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย (ประเทศไทย)

๘.๓ มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ที่	ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	ระบุลักษณะกิจกรรมวิธีดำเนินการ (ย่อๆ)
๑.	โครงการพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย -กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติบูรณาการส่งเสริมศึกษา -กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัย -กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	จัดกิจกรรม ๖ หลักที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน เช่น กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติบูรณาการส่งเสริมศึกษา ฝึกทักษะและส่งเสริมกระบวนการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เด็กทำโครงการเกี่ยวกับส่งเสริมเกิดความสุขสนานและภูมิใจในผลงานของตนเอง กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยและการมีสุขลักษณะที่ดี เช่น การดูแลความสะอาดร่างกาย การออกกำลังกาย การเล่นสนาม BBL กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยการเล่านิทาน การอบรมนักเรียนทุกเช้าของทุกวัน

๘.๔ มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ที่	ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	ระบุลักษณะกิจกรรมวิธีดำเนินการ (ย่อๆ)
๑.	โครงการพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย -กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติบูรณาการเพิ่มเติมศึกษา -กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัย -กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	จัดโครงการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาทักษะการคิด ความสามารถในการคิดรวบยอด คิดแก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ โดยจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหน่วยการเรียนรู้ จำนวน ๔๐ หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์ตามโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย ทำการทดลองไม่น้อยกว่า ๒๐ การทดลอง และทำโครงงาน อย่างน้อย ๑ เรื่อง
๒.	โครงการเรียนรู้ตามโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย (ประเทศไทย)	การจัดกิจกรรมเพิ่มเติมศึกษา เพิ่มทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี กิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่ ทั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากสถานที่จริง และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

๘.๕ มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ที่	ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	ระบุลักษณะกิจกรรมวิธีดำเนินการ (ย่อๆ)
๑.	โครงการพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย -กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติบูรณาการเพิ่มเติมศึกษา -กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัย -กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	ส่งเสริม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงามให้กับเด็ก สอดแทรกใน ๖ กิจกรรมหลัก ร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆกับทางโรงเรียนทุกครั้งเพื่อให้เด็กมีคุณธรรมพื้นฐานที่ดีงาม รวมถึงการจัดกิจกรรมศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานที่ ทั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากสถานที่จริง และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

๘.๖ มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่	ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	ระบุลักษณะกิจกรรมวิธีดำเนินการ (ย่อๆ)
๑.	โครงการพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย	จัดโครงการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาทักษะการคิด ความสามารถในการคิดรวบยอด คิดแก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ โดยจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหน่วยการเรียนรู้ จำนวน ๔๐ หน่วยการเรียนรู้

๘.๗ มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ที่	ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	ระบุลักษณะกิจกรรมวิธีดำเนินการ (ย่อๆ)
๑.	โครงการพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย	ส่งเสริมให้เด็กรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงามให้กับเด็ก สอดแทรกใน ๖ กิจกรรมหลัก ร่วมกิจกรรมตามประเพณีท้องถิ่น และวันสำคัญต่างๆของโรงเรียนและชุมชน เช่น กิจกรรมวันเข้าพรรษา กิจกรรมวันลอยกระทง เป็นต้น จัดกิจกรรมศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ทั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากสถานที่จริง และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
๒.	โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	

๘.๘ มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ที่	ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	ระบุลักษณะกิจกรรมวิธีดำเนินการ (ย่อๆ)
๑.	โครงการพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย -กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	จัดโครงการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาทักษะการคิด ความสามารถในการคิดรวบยอด คิดแก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ โดยจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหน่วยการเรียนรู้ จำนวน ๔๐ หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์ตามโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย จัดกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา ร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆกับทางโรงเรียนทุกครั้ง

๘.๙ มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ที่	ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	ระบุลักษณะกิจกรรมวิธีดำเนินการ (ย่อๆ)
๑.	โครงการพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย -กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติบูรณาการเพิ่มเติมศึกษา -กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัย -กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	จัดโครงการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาทักษะการคิด ความสามารถในการคิดรวบยอด คิดแก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ โดยจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหน่วยการเรียนรู้ จำนวน ๔๐ หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์ตามโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย(ประเทศไทย) จัดหาและผลิตเกมการศึกษา สื่อ จัดมุมประสบการณ์ให้เด็กได้เล่นเสรี และเล่นร่วมกับผู้อื่น
๒.	โครงการเรียนรู้ตามโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย (ประเทศไทย)	การจัดกิจกรรมศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ทั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากสถานที่จริง และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

๘.๑๐ มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ที่	ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	ระบุลักษณะกิจกรรมวิธีดำเนินการ (ย่อๆ)
๑.	โครงการบ้านวิทยาศาสตร์น้อย (ประเทศไทย)	จัดโครงการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาทักษะการคิด ความสามารถในการคิดรวบยอด คิดแก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ โดยจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหน่วยการเรียนรู้ จำนวน ๔๐ หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์ตามโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย(ประเทศไทย)
๒.	โครงการพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย	

๘.๑๑ มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ที่	ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	ระบุลักษณะกิจกรรมวิธีดำเนินการ (ย่อๆ)
๑.	โครงการบ้านวิทยาศาสตร์น้อย (ประเทศไทย)	จัดโครงการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาทักษะการคิด ความสามารถในการคิดรวบยอด คิดแก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ โดยจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหน่วยการเรียนรู้ จำนวน ๔๐ หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์ตามโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย(ประเทศไทย)
๒.	โครงการส่งเสริมการอ่าน	

๘.๑๒ มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ ได้
เหมาะสมกับวัย

ที่	ชื่องาน/โครงการ/กิจกรรม	ระบุลักษณะกิจกรรมวิธีดำเนินการ (ย่อๆ)
๑.	โครงการพัฒนาผู้เรียนระดับ ปฐมวัย -กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติบูรณา การสะเต็มศึกษา	การจัดกิจกรรมเรียนรู้ในชุมชน และแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้ เด็กได้เรียนรู้จากสถานที่จริง และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์ตามโครงการบ้าน นักวิทยาศาสตร์น้อย(ประเทศไทย)
๒.	โครงการเรียนรู้ตามโครงการบ้าน นักวิทยาศาสตร์น้อย (ประเทศ ไทย)	การจัดกิจกรรมการจัดการภัยพิบัติบูรณาการสะเต็มศึกษา

บทที่ ๒

การบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา มีดังนี้

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
๑	นายปกาศิต อนุกุล	ผู้อำนวยการโรงเรียน
๒	นายสมคิด พวงค์	ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓	นายนรภัทร กล้าณรงค์	หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ
๔	นางยุพิน กันธิพันธ์	ครูผู้สอนระดับปฐมวัย
๕	นางจันทร์จิรา มหายศ	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

๒) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชนและสถานศึกษา

๒.๑ วิธีการวิเคราะห์ และ แหล่งข้อมูล

๒.๑.๑ ด้านคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านให้ดีขึ้น ส่งเสริมให้เด็กมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพตนเอง ส่งเสริมให้เด็กมีจิตใจดี อยู่ร่วมกับสังคมได้ ส่งเสริมให้มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้

๒.๑.๒ ด้านการจัดการศึกษา ครูศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล มีข้อมูลในการช่วยเหลือและส่งเสริม จัดการศึกษาตามศักยภาพของเด็ก ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน และมีการวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง ส่งเสริมการนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น

๒.๑.๓ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ สะอาด ปลอดภัย ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ตลอดจนเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้

๒.๑.๔ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา การปลูกฝังให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำประสบการณ์ไปใช้ชีวิตประจำวันของตนเองได้

๒.๑.๕ ด้านมาตรการส่งเสริม ควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนอย่างหลากหลาย

๒.๑.๖ ด้านความเป็นท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย การปลูกฝังให้นักเรียนฝึกให้เด็กมีสำนึกรักบ้านเกิดร่วมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น และรู้จักอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

๒.๒ ผลสรุปการวิเคราะห์เพื่อได้จุดเน้นและความต้องการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

๒.๒.๑ ส่งเสริมการนำสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

๒.๒.๒ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม/ศึกษา/ดูงาน/เข้าถึงข่าวสาร งานด้านวิชาการ อย่างต่อเนื่อง

๒.๒.๓ ปรับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนอย่างหลากหลาย การปลูกฝังให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒.๔ ฝึกให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง โดยสถานศึกษาควรจัดโครงการและกิจกรรมที่กระตุ้น ให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงพฤติกรรมดังกล่าวให้ชัดเจน

- ๒.๒.๕ การสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียนอนุบาล
- ๒.๒.๖ ปรับปรุงสนามเด็กเล่น และจัดหาเครื่องเล่นสนามเพิ่มเติม
- ๒.๒.๗ จัดหาสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

๓) องค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๓.๑ ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน

โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา มุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคนโดยเน้นการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการพัฒนาเด็กอายุตั้งแต่ ๓ - ๖ ปี อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ผ่านการเล่น การช่วยเหลือตนเอง มีทักษะในการดำรงชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศไทย

๓.๒ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย

๓.๒.๑ วิสัยทัศน์

ก้าวสู่องค์กรพลังสร้างสรรค์ มุ่งมั่นเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรม ก้าวทันเทคโนโลยี สู่วิถีความเป็นพลเมืองไทย ๔.๐

๓.๒.๒ พันธกิจ

๑. พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาปฐมวัย
๒. จัดการศึกษาและอบรมเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาเด็กวัย ๓ - ๕ ปีในเขตบริการทุกคนผ่านกิจกรรมที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม และสภาพที่พึงประสงค์
๓. เสริมสร้างพัฒนาการเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัย
๔. ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความสามารถทางวิชาการและกิจกรรมต่างๆที่สามารถส่งเสริมความเป็นเลิศ
๕. จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้
๖. จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้
๗. จัดหาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนรู้

๓.๒.๓ เป้าหมาย

๑. บุคลากรผู้สอนระดับปฐมวัยมีความรู้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
๒. เด็กมีความพร้อมในพัฒนาการครบทุกด้าน เต็มตามศักยภาพ เหมาะสมกับวัย และเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
๓. เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักช่วยเหลือแบ่งปัน ประหยัดและซื่อสัตย์ และดำรงชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง
๔. ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนา
๕. สภาพแวดล้อม บรรยากาศทั้งภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้
๖. เด็กมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

๓.๒.๔ จุดหมาย

หลักสูตรสถานศึกษา มุ่งพัฒนาให้เด็กเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนได้เข้าร่วมกันคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง ได้กำหนดเป้าหมายดังนี้

๑. มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัย
๒. มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์
๓. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน การเขียนที่เหมาะสมกับวัย
๔. มีความรู้ที่เป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการสื่อสาร เทคโนโลยี ปรับวิธีคิด วิธีทำงานได้เหมาะสมกับวัย
๕. มีทักษะในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขเหมาะสมกับวัย
๖. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
๗. เพื่อให้เด็กมีทักษะการคิด สื่อสาร และกล้าแสดงออกในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

๓.๒.๕ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน ๑๒ มาตรฐาน ประกอบด้วย

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย ๒ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

๓. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย ๓ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ๔ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้

เหมาะสมกับวัย

๓.๒.๖ ระยะเวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ๑-๓ ปีการศึกษาโดยประมาณ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัย ระยะเวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยขึ้นอยู่กับสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วันต่อ ๑ ปี การศึกษา ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง โดยสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัย

โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา จัดเวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยเป็น ๒ ภาคเรียน ภาคเรียนละ ๑๐๐ วัน ในแต่ละวันจะใช้เวลาเรียนประมาณ ๕ -๖ ชั่วโมง ในหนึ่งปีการศึกษากำหนดเวลาเรียน ๒ ภาคเรียน ดังนี้

ภาคเรียนที่ ๑

วันเปิดภาคเรียน วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๖๕ ถึง วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๖๕

วันปิดภาคเรียน วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๖๕ ถึง วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๖๕

ภาคเรียนที่ ๒

วันเปิดภาคเรียน วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๖๕ ถึง วันที่ ๓๑ มีนาคม ๖๖

วันปิดภาคเรียน วันที่ ๑ เมษายน ๖๖ ถึง วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๖๖

๓.๒.๗ สารการเรียนรู้รายปี

สารการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญ และ สาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

๑. ประสบการณ์สำคัญ ประสบการณ์สำคัญเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนนำไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

๑.๑ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ และสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย สุขนิสัย และการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

ด้านร่างกาย	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๑.๑ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่	(๑) การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ (๒) การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ (๓) การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ (๔) การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ (๕) การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ
๑.๑.๒ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก	(๑) การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างจากแท่งไม้ บล็อก (๒) การเขียนภาพและการเล่นกับสี (๓) การปั้น (๔) การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วย เศษวัสดุ (๕) การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ
๑.๑.๓ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตน	(๑) การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน
๑.๑.๔ การรักษาความปลอดภัย	(๑) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน (๒) การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์ เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย (๓) การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย (๔) การเล่นบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่างๆ
๑.๑.๕ การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง	(๑) การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่ (๒) การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง

๑.๒ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

ด้านอารมณ์ จิตใจ	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๒.๑ สุนทรียภาพ ดนตรี	(๑) การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี (๒) การเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (๔) การเล่นเกมบทบาทสมมติ (๕) การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ (๖) การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
๑.๒.๒ การเล่น	(๑) การเล่นอิสระ (๒) การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ (๓) การเล่นตามมุมประสบการณ์ (๔) การเล่นนอกห้องเรียน
๑.๒.๓ คุณธรรม จริยธรรม	(๑) การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ (๒) การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม (๓) การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรม
๑.๒.๔ การแสดงออกทางอารมณ์	(๑) การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น (๒) การเล่นเกมบทบาทสมมติ (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (๔) การร้องเพลง (๕) การทำงานศิลปะ
๑.๒.๕ การมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ	(๑) การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของตนเอง
๑.๒.๖ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	(๑) การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจและการช่วยเหลือปอบโยนเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

๑.๓ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่นเกม การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๓.๑ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	(๑) การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน (๒) การปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๑.๓.๒ การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	(๓) การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำ หรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ (๔) การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้ (๕) การเลี้ยงสัตว์ (๖) การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน
๑.๓.๓ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย	(๑) การเล่นเกมบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย (๒) การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย (๓) การประกอบอาหารไทย (๔) การศึกษานอกสถานที่ (๕) การละเล่นพื้นบ้านของไทย
๑.๓.๔ การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วมและบทบาทสมาชิกของสังคม	(๑) การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน (๒) การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน (๓) การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ (๔) การดูแลห้องเรียนร่วมกัน (๕) การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ
๑.๓.๕ การเล่นเกมและทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ	(๑) การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (๒) การเล่นเกมและทำงานร่วมกับผู้อื่น (๓) การทำศิลปะแบบร่วมมือ
๑.๓.๖ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง	(๑) การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา (๒) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
๑.๓.๗ การยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	(๑) การเล่นเกมหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน

๑.๔ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลและสื่อต่างๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล และการคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัวและมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ด้านสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๔.๑ การใช้ภาษา	(๑) การฟังเสียงต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม (๒) การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ (๓) การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่างๆ (๔) การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ (๕) การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง (๖) การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ (๗) การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่น และการกระทำต่างๆ (๘) การรอจังหวะที่เหมาะสมในการพูด (๙) การพูดเรียงลำดับคำเพื่อใช้ในการสื่อสาร (๑๐) การอ่านหนังสือภาพ นิทาน หลากหลายประเภท/รูปแบบ (๑๑) การอ่านอย่างอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ (๑๒) การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ถูกต้อง (๑๓) การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ (๑๔) การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตามบรรทัดจากซ้ายไปขวา และจากบนลงล่าง (๑๕) การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย (๑๖) การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่ (๑๗) การคาดเดาคำ วลี หรือประโยค ที่มีโครงสร้างซ้ำๆ กันจากนิทาน เพลง คำคล้องจอง (๑๘) การเล่นเกมภาษา (๑๙) การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง (๒๐) การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ (๒๑) การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเอง/คำคุ้นเคย (๒๒) การคิดสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ

ด้านสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
<p>๑.๔.๒ การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจและแก้ปัญหา</p>	<p>(๑) การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม</p> <p>(๒) การสังเกตสิ่งต่างๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน</p> <p>(๓) การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่างๆ ด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ</p> <p>(๔) การเล่นกับสื่อต่างๆ ที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก กรวย</p> <p>(๕) การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง</p> <p>(๖) การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์และการแยกชิ้นส่วน</p> <p>(๗) การทำซ้ำการต่อเติม และการสร้างแบบรูป</p> <p>(๘) การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน</p> <p>(๙) การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่างๆ</p> <p>(๑๐) การรวมและการแยกสิ่งต่างๆ</p> <p>(๑๑) การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่างๆ</p> <p>(๑๒) การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่างๆ โดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน</p> <p>(๑๓) การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ สิ่งต่างๆ ตามลักษณะความยาว/ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร</p> <p>(๑๔) การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา</p> <p>(๑๕) การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน</p> <p>(๑๖) การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ</p> <p>(๑๗) การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล</p> <p>(๑๘) การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล</p> <p>(๑๙) การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา</p>
<p>๑.๔.๓ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์</p>	<p>(๑) การรับรู้ และแสดงความคิดความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน</p> <p>(๒) การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว และศิลปะ</p> <p>(๓) การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย</p>
<p>๑.๔.๔ เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้</p>	<p>(๑) การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว</p> <p>(๒) การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ</p> <p>(๓) การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ</p> <p>(๔) การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆ และแผนภูมิอย่างง่าย</p>

๒. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิด หลังจากนั้นนำสารที่ควรรู้นั้นๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

๒.๑ เรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้ชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่างๆ วิถีระวัง รักษาร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลาพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

๒.๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัวสถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ

๒.๓ ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงแสงและพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุข

๒.๔ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสิ่งแวดล้อม

๓.๒.๘ การจัดประสบการณ์

โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ ได้จัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ ๔-๕ ปี โดยจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

๑. หลักการจัดประสบการณ์

๑.๑ จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวม อย่างสมดุล และต่อเนื่อง

๑.๒ เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

- ๑.๓ จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก
- ๑.๔ จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง
- ๑.๕ ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

๒. แนวทางการจัดประสบการณ์

๒.๑ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง แนวคิดที่เหมาะสมกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเด็กเต็มตามศักยภาพ ประกอบด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ กลุ่มพฤติกรรมนิยมของ B.F.Skinner (การเสริมแรง) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (การเรียนรู้จากการสังเกตหรือเลียนแบบ) เพียเจต์ กิเซล อีริคสัน ไวทอลล์กี บรุนเนอร์ พหุปัญญา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง หรือ BBL (Brain-Based Learning)

๒.๒ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก ได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหวสำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยใช้กิจกรรมและรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

- กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ (Active Learning)
- การจัดการเรียนรู้แบบเรียนปนเล่น (Play and Learn)
- การจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง BBL (Brain-Based Learning)
- การจัดการศึกษาโดยการบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ (STEM EDUCATION)
- บ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย (ประเทศไทย)

๒.๓ จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้ จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ความรู้ในท้องถิ่น

๒.๔ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

๒.๕ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

๒.๖ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก

๒.๗ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และการมีวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๒.๘ จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

๒.๙ จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

๒.๑๐ จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อแหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

๓. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ ๔ -๖ ปีบริบูรณ์ สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

๓.๑ หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

๑. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน แต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย ๓ -๔ ปี มีความสนใจประมาณ ๘ -๑๒ นาที

วัย ๔ -๕ ปี มีความสนใจประมาณ ๑๒ -๑๕ นาที

วัย ๕ -๖ ปี มีความสนใจประมาณ ๑๕ -๒๐ นาที

๒. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า ๒๐ นาที

๓. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ ๔๐-๖๐ นาที

๔. กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอน หรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

๓.๒ ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว การยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่างๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

๓.๒.๒ การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ-นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและระบบประสาทตามือได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม และใช้วัสดุอุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

๓.๒.๓ การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือโดยจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๔ การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รับผิดชอบ ความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

๓.๒.๕ การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาความคิดรวบยอด และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษานอกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และรายบุคคล

๓.๒.๖ การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

๓.๒.๗ การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

๓.๒.๘ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้

โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา มีการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยเห็นความสำคัญต่อเด็ก เนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ดังนั้น การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าจึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. ความสะอาด ความปลอดภัย
๒. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
๓. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
๔. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ
๕. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น
๖. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

๑. พื้นที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและผู้สอน

- ๑.๑ ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน
- ๑.๒ ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่องหรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล
- ๑.๓ ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก
- ๑.๔ ที่เก็บเครื่องใช้ของผู้สอน เช่น อุปกรณ์การสอน ของส่วนตัวผู้สอน ฯลฯ
- ๑.๕ ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

๒. พื้นที่ปฏิบัติการและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

๓. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ ฯลฯ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมเล่นอย่างเสรี มักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ ๖๐ นาที การจัดมุมเล่นต่างๆ ผู้สอนคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๓.๑ ในห้องเรียนควรมีมุมเล่นอย่างน้อย ๓ -๕ มุม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของห้อง

๓.๒ มีการผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจของเด็ก

๓.๓ จัดมุมประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุมเล่น เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ผู้สอนจะจัดให้มีการจำลองการเกิดผีเสื้อไว้ให้เด็กดูในมุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

๓.๔ โอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่น ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้เด็กรู้สึกเป็นเจ้าของอยากเรียนรู้ อยากเข้าเล่น

๓.๕ มีการเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบ ๆ สถานศึกษา รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณสถานศึกษาและบริเวณรอบนอกสถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆบริเวณสถานศึกษา สิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

บริเวณสนามเด็กเล่น

สนามเด็กเล่น มีพื้นผิวหลายประเภท เช่น ดิน ทราย หญ้า พื้นที่สำหรับเล่นของเด็กที่มีล้อรวมทั้งที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับขุด ที่เล่นน้ำ บ่อทราย พร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่น เครื่องเล่นสนามสำหรับปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ และไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย และหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรง ปลอดภัยอยู่เสมอ และหมั่นดูแลเรื่องความสะอาด

ที่นั่งเล่นพักผ่อน จัดที่นั่งไว้ใต้ต้นไม้มีร่มเงา อาจใช้กิจกรรมกลุ่มย่อย ๆ หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง

บริเวณธรรมชาติ ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ไว้ในกระถาง และปลูกพืชผักสวนครัวไว้หน้าอาคารเรียน

สื่อ

สื่อประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีสื่อทั้งที่เป็นประเภท ๒ มิติ และ/หรือ ๓ มิติ ที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อนวัฒนธรรม สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆให้ครบทุกด้านสื่อที่เอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการจัดการใช้สื่อเริ่มต้นจาก สื่อของจริง ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง และสัญลักษณ์ ทั้งนี้การใช้สื่อต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลาย

ตัวอย่างสื่อประกอบการจัดกิจกรรม มีดังนี้

กิจกรรมเสรี / การเล่นตามมุม

๑. มุมบทบาทสมมติ จัดเป็นมุมเล่น ดังนี้

๑.๑ มุมบ้าน

- ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เต้า กระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีดพลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง ฯลฯ

- เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก ตุ๊กตา

- เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่น ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง กระจกขนาดเห็นเต็มตัว หวี تلั้บ แป้ง ฯลฯ

- เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่าง ๆ ที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อผ้าผู้ใหญ่ชาย และหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ใช้แล้ว ฯลฯ

- โทรศัพท์ เตารีดจำลอง ที่รีดผ้าจำลอง

- ภาพถ่ายและรายการอาหาร

๑.๒ มุมหมอ

- เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์การรักษาผู้ป่วย เช่น หูฟัง เสื้อคลุมหมอ ฯลฯ

- อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ ฯลฯ

๑.๓ มุมร้านค้า

- กล่องและขวดผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ใช้แล้ว

- อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ

๒. มุมบล็อก

- ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดและรูปทรงต่างๆกัน จำนวนตั้งแต่ ๕๐ ขึ้นขึ้นไป

- ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ

- ภาพถ่ายต่างๆ

- ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติก แยกตามรูปทรง ขนาด

๓. มุมหนังสือ

- หนังสือภาพนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้น ๆ พร้อมภาพ

- ชั้นหรือที่วางหนังสือ

- อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื้อ พรม หมอน ฯลฯ

- สมุดเขียนยืมหนังสือกลับบ้าน

- อุปกรณ์สำหรับการเขียน

- อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเทป تلั้บเทปนิทานพร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง ฯลฯ

๔. มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา

- วัสดุต่าง ๆ จากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่าง ๆ เปลือกหอย ดิน หิน ฯลฯ

- เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น แว่นขยาย แม่เหล็ก เข็มทิศ เครื่องชั่ง ฯลฯ

๕. มุมอาเซียน

- ธงของแต่ละประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน

- คำกล่าวทักทายของแต่ละประเทศ

- ภาพการแต่งกายประจำชาติในกลุ่มประเทศอาเซียน

กิจกรรมสร้างสรรค์ ควรมีวัสดุ อุปกรณ์ ดังนี้

๑. การวาดภาพและระบายสี

- สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ
- พู่กันขนาดใหญ่ (ประมาณเบอร์ ๑๒)
- กระดาษ
- เลื่อคลุม หรือผ้ากันเปื้อน

๒. การเล่นกับสี

- การเป่าสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ
- การหยดสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ พู่กัน สีน้ำ
- การพับสี มี กระดาษ สีน้ำ พู่กัน
- การเทสี มี กระดาษ สีน้ำ
- การละเลงสี มี กระดาษ สีน้ำ แป้งเปียก

๓. การพิมพ์ภาพ

- แม่พิมพ์ต่าง ๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ไปไม้ ก้านกล้วย ฯลฯ
- แม่พิมพ์จากวัสดุอื่น ๆ เช่น เชือก เส้นด้าย ทรายาง ฯลฯ
- กระดาษ ผ้าเช็ดมือ สีโปสเตอร์ (สีน้ำ สีฝุ่น ฯลฯ)

๔. การปั้น เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งโดว์ แผ่นรองปั้น แม่พิมพ์รูปต่าง ๆ ไม้ขนาดแบ่ง ฯลฯ

๕. การพับ ฉีก ตัดปะ เช่น กระดาษ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่จะใช้พับ ฉีก ตัด ปะ กรรไกรขนาดเล็ก

ปลายมน กาวน้ำหรือแป้งเปียก ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

๖. การประดิษฐ์วัสดุ เช่น วัสดุต่าง ๆ มีกล่องกระดาษ แกนกระดาษ เศษผ้า เศษไหม กาว กรรไกร สี ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

๗. การร้อย เช่น ลูกปัด หลอดกาแฟ หลอดด้าย ฯลฯ

๘. การสาน เช่น กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว ฯลฯ

๙. การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ พลาสติกชิ้นเล็ก ๆ รูปทรงต่าง ๆ ผู้เล่นสามารถนำมาต่อเป็นรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการ

๑๐. การสร้างรูป เช่น จากกระดาษปึกหุ้ม จากแป้นตะปูที่ใช้หนังยางหรือเชือก ผูกตั้งให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ

เกมการศึกษา ตัวอย่างสื่อประเภทเกมการศึกษา มีดังนี้

๑. เกมจับคู่

- จับคู่รูปร่างที่เหมือนกัน
- จับคู่ภาพเงา
- จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพหลัก
- จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม

๒. เกมภาพตัดต่อ

- ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ผลไม้ ผัก ฯลฯ

๓. เกมจัดหมวดหมู่

- ภาพสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาจัดเป็นพวก ๆ
- ภาพเกี่ยวกับประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน
- ภาพจัดหมวดหมู่ตามรูปร่าง สี ขนาด รูปทรงเรขาคณิต

๔. เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)

- โดมิโนภาพเหมือน
- โดมิโนภาพสัมพันธ์

๕. เกมเรียงลำดับ

- เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง
- เรียงลำดับขนาด

๖. เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลือตโต้)**๗. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)****๘. เกมพื้นฐานการบวก****กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ตัวอย่างสื่อมีดังนี้**

๑. สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า
๒. สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ลูกโลก ตุ๊กตาสัตว์ ฯลฯ
๓. สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ ฯลฯ
๔. สื่อเทคโนโลยี เช่น วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์

กิจกรรมกลางแจ้ง ตัวอย่างสื่อมีดังนี้

๑. เครื่องเล่นสนาม เช่น เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน ฯลฯ
๒. ที่เล่นทราย มีทรายละเอียด เครื่องเล่นทราย เครื่องตวง ฯลฯ
๓. ที่เล่นน้ำ มีภาชนะใส่น้ำหรืออ่างน้ำวางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอที่เด็กจะยืนได้พอดี เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อนพลาสติก อุปกรณ์เล่นน้ำ เช่น ถ้วยตวง ขวดต่างๆ สายยาง กรวยกรอกน้ำ ตุ๊กตายาง ฯลฯ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ตัวอย่างสื่อมีดังนี้

๑. เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง เหล็กสามเหลี่ยม กรับ รำมะนา กลอง ฯลฯ
๒. อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ ริปปิ้น แอบผ้า ฯลฯ

การเลือกสื่อ มีวิธีการเลือกสื่อ ดังนี้

๑. เลือกให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและเรื่องที่สอน
๒. เลือกให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก
๓. เลือกให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่เด็กอยู่หรือสถานภาพของสถานศึกษา
๔. มีวิธีการใช้ง่าย และนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม
๕. มีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย
๖. มีคุณภาพดี เช่น ภาพชัดเจน ขนาดเหมาะสม ไม่ใช้สีสะท้อนแสง
๗. เลือกสื่อที่เด็กเข้าใจง่ายในเวลาสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน
๘. เลือกสื่อที่สามารถสัมผัสได้
๙. เลือกสื่อเพื่อใช้ฝึก และส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ

การจัดหาสื่อ สามารถจัดหาได้หลายวิธี คือ

๑. จัดหาโดยการขอยืมจากแหล่งต่างๆ เช่น โรงเรียนต้นแบบปฐมวัย ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์
๒. จัดซื้อสื่อและเครื่องเล่นโดยวางแผนการจัดซื้อตามลำดับความจำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ทางสถานศึกษาสามารถจัดสรรให้และสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์
๓. ผลิตสื่อและเครื่องเล่นขึ้นใช้เองโดยใช้วัสดุที่ปลอดภัยและหาง่ายเป็นเศษวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น กระดาษแข็งจากลังกระดาษ รูปภาพจากแผ่นป้ายโฆษณา รูปภาพจากหนังสือ นิตยสารต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินการผลิตสื่อสำหรับเด็ก มีดังนี้

๑. สำรวจความต้องการของการใช้สื่อให้ตรงกับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้และกิจกรรมที่จัด
๒. วางแผนการผลิต โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและรูปแบบของสื่อให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก สื่อนั้นจะต้องมีความคงทนแข็งแรง ประณีตและสะดวกต่อการใช้
๓. ผลิตสื่อตามรูปแบบที่เตรียมไว้
๔. นำสื่อไปทดลองใช้หลาย ๆ ครั้งเพื่อหาข้อดี ข้อเสียจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
๕. นำสื่อที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริง

การใช้สื่อ ดำเนินการดังนี้

๑. การเตรียมพร้อมก่อนใช้สื่อ มีขั้นตอน คือ

- ๑.๑ **เตรียมตัวผู้สอน** ผู้สอนจะต้องศึกษาจุดมุ่งหมายและวางแผนว่าจะจัดกิจกรรมอะไรบ้าง
 - เตรียมจัดหาสื่อและศึกษาวิธีการใช้สื่อ
 - จัดเตรียมสื่อและวัสดุอื่น ๆ ที่จะต้องใช้ร่วมกัน
 - ทดลองใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง
- ๑.๒ **เตรียมตัวเด็ก**
 - ศึกษาความรู้พื้นฐานเดิมของเด็กให้สัมพันธ์กับเรื่องที่จะสอน
 - เร้าความสนใจเด็กโดยใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน
 - ให้เด็กมีความรับผิดชอบ รู้จักใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ไม่ใช่ทำลาย เล่นแล้วเก็บให้ถูกที่
- ๑.๓ **เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนนำไปใช้**
 - จัดลำดับการใช้สื่อว่าจะใช้อะไรก่อนหรือหลัง เพื่อความสะดวกในการสอน
 - ตรวจสอบและเตรียมเครื่องมือให้พร้อมที่จะใช้ได้ทันที
 - เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับสื่อ

๒. การนำเสนอสื่อ เพื่อให้บรรลุผลโดยเฉพาะในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมกลุ่มย่อย ปฏิบัติดังนี้

- ๒.๑ สร้างความพร้อมและเร้าความสนใจให้เด็กก่อนจัดกิจกรรมทุกครั้ง
- ๒.๒ ใช้สื่อตามลำดับขั้นของแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้
- ๒.๓ ไม่ควรให้เด็กเห็นสื่อหลายๆชนิดพร้อมๆกัน เพราะจะทำให้เด็กไม่สนใจกิจกรรมที่สอน
- ๒.๔ ผู้สอนควรยืนอยู่ด้านข้างหรือด้านหลังของสื่อที่ใช้กับเด็ก ผู้สอนไม่ควรยืนหันหลังให้เด็ก จะต้องพูดคุยกับเด็กและสังเกตความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งสำรวจข้อบกพร่องของสื่อที่ใช้เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
- ๒.๕ เปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมใช้สื่อ

การใช้สื่อในระดับปฐมวัยควรระวังในเรื่องต่อไปนี้

๑. วัสดุที่ใช้ ต้องไม่มีพิษ ไม่หัก และแตกง่าย มีพื้นผิวเรียบ ไม่เป็นเสี้ยน

๒. ขนาด ไม่ควรมีขนาดใหญ่เกินไป เพราะยากต่อการหยิบยก อาจจะตกลงมาเสียหาย แตก เป็นอันตรายต่อเด็กหรือใช้ไม่สะดวก เช่น กรรไกรขนาดใหญ่ โต๊ะ เก้าอี้ที่ใหญ่และสูงเกินไป และไม่ควรมีขนาดเล็กเกินไป เด็กอาจจะนำไปอมหรือกลืนทำให้ติดคอหรือไหลลงท้องได้ เช่น ลูกบิดเล็ก ลูกแก้วเล็ก ฯลฯ

๓. รูปร่าง ไม่เป็นรูปร่างแหลม รูปร่างเหลี่ยม เป็นสัน

๔. น้ำหนัก ไม่ควรมีน้ำหนักมาก เพราะเด็กยกหรือหยิบไม่ไหวอาจจะตกลงมาเป็นอันตรายต่อตัวเด็ก

๕. สื่อ หลีกเลียงสื่อที่เป็นอันตรายต่อตัวเด็ก เช่น สารเคมี วัตถุไวไฟ ฯลฯ

๖. สี หลีกเลียงสีที่เป็นอันตรายต่อสายตา เช่น สีสะท้อนแสง ฯลฯ

การประเมินการใช้สื่อ

ควรพิจารณาจากองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ ผู้สอน เด็ก และสื่อ เพื่อจะได้ทราบว่าสื่อที่ช่วยให้นักเรียนรู้นั้นช่วยเด็กได้มากน้อยเพียงใด จะได้นำมาปรับปรุงการผลิตและการใช้สื่อให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้วิธีสังเกต ดังนี้

๑. สื่อที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพียงใด

๒. เด็กชอบสื่อที่เพียงใด

๓. สื่อที่ช่วยให้การสอนตรงกับจุดประสงค์หรือไม่ ถูกต้องตามสาระการเรียนรู้และทันสมัยหรือไม่

๔. สื่อที่ช่วยให้นักเรียนสนใจมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

การเก็บ รักษา และซ่อมแซมสื่อ

การจัดเก็บสื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกการสังเกต การเปรียบเทียบ การจัดกลุ่ม ส่งเสริมความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ ผู้สอนไม่ควรใช้การเก็บสื่อเป็นการลงโทษเด็ก โดยดำเนินการดังนี้

๑. เก็บสื่อให้เป็นระเบียบและเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะประเภทของสื่อ สื่อที่เหมือนกันจัดเก็บหรือจัดวางไว้ด้วยกัน

๒. วางสื่อในระดับสายตาของเด็ก เพื่อให้เด็กหยิบใช้ จัดเก็บได้ด้วยตนเอง

๓. ภาชนะที่จัดเก็บสื่อควรโปร่งใส เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งที่อยู่ภายในได้ง่ายและควรมีมือจับเพื่อให้สะดวกในการขนย้าย

๔. ฝึกให้นักเรียนรู้ความหมายของรูปภาพหรือสื่อที่เป็นสัญลักษณ์แทนหมวดหมู่ ประเภทสื่อ เพื่อเด็กจะได้เก็บเข้าที่ได้ถูกต้อง การใช้สัญลักษณ์ควรมีความหมายต่อการเรียนรู้ของเด็ก สัญลักษณ์ควรใช้สื่อของจริง ภาพถ่ายหรือสำเนา ภาพวาด ภาพโครงร่างหรือภาพประจูด หรือบัตรคำติดคู่กับสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

๕ ตรวจสอบสื่อหลังจากที่ใช้แล้วทุกครั้งว่ามีสภาพสมบูรณ์ จำนวนครบถ้วนหรือไม่

๖. ซ่อมแซมสื่อชำรุด และทำเต็มส่วนที่ขาดหายไปให้ครบชุด

แหล่งเรียนรู้

โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา ได้กำหนดแหล่งเรียนรู้ที่จะใช้พัฒนาเด็กให้สอดคล้องกับจุดหมาย
 ครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐
 โดยคำนึงถึงวัย พัฒนาการ และความแตกต่างของเด็ก บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก ดังนี้

ที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	ที่อยู่	ประโยชน์ใน การเรียนรู้
๑.	วัดในชุมชน - วัดสันจำปา - วัดหัวทุ่ง - วัดพระธาตุดงสีมา	ในชุมชนของเขตบริการของ โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา	๑. เป็นแหล่งศึกษาปูชนียสถาน ๒. เป็นแหล่งศึกษาข้อมูลทางพุทธ ศาสนา ๓. การทำบุญในงานประเพณีท้องถิ่น ๔. เป็นแหล่งศึกษาประวัติความเป็นมา ของวัดในเขตบริการ ๕. เป็นแหล่งศึกษาศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น
๒.	โรงพยาบาลแม่สรวย	ตำบลแม่พริก อำเภอแม่สรวย	๑. เป็นที่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโรคต่างๆ ๒. เป็นที่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุของ การป่วยและวิธีการรักษาโรค ๓. เป็นที่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับยารักษาโรค ๔. เป็นที่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกัน และรักษาโรค
๓.	ตลาดในชุมชน	บ้านสันจำปา	๑. เป็นที่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการ แลกเปลี่ยนสินค้า ๒. เป็นที่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อ ขายการเลือกซื้ออาหารสด/อาหารตาม ฤดูกาล
๔.	ร้านค้าในชุมชน และ สหกรณ์ร้านค้าของ โรงเรียน	บ้านสันจำปา และ โรงเรียน ชุมชนบ้านสันจำปา	๑. เป็นที่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการ แลกเปลี่ยนสินค้า ๒. เป็นที่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อขาย
๕.	แปลงเกษตร	โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา	๑. การปลูกและการบำรุง ตลอดจนการ เก็บเกี่ยว ๒. การดูแลรักษาดิน ๓. การกำจัดศัตรูพืชและกำจัดวัชพืช

ที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	ที่อยู่	ประโยชน์ใน การเรียนรู้
๖.	ทุ่งนา	หมู่บ้านสันจำปา	๑. การปลูกและการบำรุง ตลอดถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต ๒. การดูแลรักษาดิน ๓. การกำจัดศัตรูพืชและกำจัดวัชพืช
๗.	ห้องสมุด	โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา	๑. เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้
๘.	ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์	โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา	๑. เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และ ทำการทดลอง
๙.	ห้องพยาบาล	โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา	๑. เป็นแหล่งค้นคว้าศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับยารักษาโรค ๒. เป็นสถานที่พักผ่อนสำหรับนักเรียนที่ป่วย ๓. เป็นแหล่งบริการด้านสุขภาพนักเรียน ๔. เป็นสถานที่ปฐมพยาบาลเบื้องต้น
๑๐.	สนามกีฬา	โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา	๑. ใช้ออกกำลังกาย เล่นกีฬา และทำกิจกรรมต่างๆ
๑๑.	สวนหย่อมหน้าอาคารเรียน	โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา	๑. ใช้เป็นแหล่งศึกษาเกี่ยวกับต้นไม้ดอกไม้ประดับ
๑๒.	โรงอาหาร	โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา	๑. เป็นแหล่งค้นคว้าศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ ๒. เป็นสถานที่ประกอบอาหารกลางวันสำหรับบริการนักเรียนและครู ๓. เป็นสถานที่สำหรับรับประทานอาหารกลางวันของนักเรียนและครู

ที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	ที่อยู่	ประโยชน์ใน การเรียนรู้
๑๓.	ห้องเรียน	โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา	๑. เป็นแหล่งเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านการ เล่นตามมุม เช่น มุมวิทยาศาสตร์ มุมบ้าน มุมบล็อก มุมบทบาทสมมุติ มุมหนังสือ/ นิทาน มุมเกมการศึกษา มุมศิลปะ
๑๔.	สนามเด็กเล่น	โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา	๑.เป็นแหล่งพัฒนาการ ด้านร่างกาย พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ อารมณ์ จิตใจ มี ความสุข สนุกสนาน ด้านสังคม การเล่น ร่วมกับผู้อื่น รู้จักรอคอย ด้านสติปัญญา คิดและแก้ปัญหาในการเล่นได้ตามวัย

บทที่ ๓
ผลการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๓.๑ การพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย

โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา ได้ดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๕ ซึ่งมีการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เมื่อวันที่ ๑๖ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๔ คน มีผลการประเมิน ดังตารางที่ ๑ ดังนี้

ตารางที่ ๑ จำนวนร้อยละของครูผู้สอนที่นำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปใช้

ที่	องค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	การดำเนินการ				ร้อยละ ของครูที่นำ หลักสูตรไปใช้
		มี	ไม่มี	ถูกต้อง สมบูรณ์	กำลังพัฒนา	
๑	หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	✓		✓		๑๐๐
๒	องค์ประกอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย					
	๒.๑ ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของ สถานศึกษา	✓		✓		
	๒.๒ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย	✓		✓		
	๒.๓ จุดหมาย	✓		✓		
	๒.๔ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	✓		✓		
	๒.๕ การจัดเวลาเรียน	✓		✓		
	๒.๖ สารการเรียนรู้รายปี	✓		✓		
	๒.๗ การจัดประสบการณ์	✓		✓		
	๒.๘ การจัดสภาพแวดล้อมสื่อและแหล่ง เรียนรู้	✓		✓		
	๒.๙ การประเมินพัฒนาการ	✓		✓		
	๒.๑๐ การบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย	✓		✓		
	๒.๑๑ การเชื่อมต่อของการศึกษาปฐมวัยกับ ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑	✓		✓		
๓	แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก	✓		✓		
๔	แนวทางการวัดและประเมินพัฒนาการเด็ก	✓		✓		
	รวม	๑๔		๑๔		๑๐๐

จากตารางที่ ๑ พบว่า โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา มีการติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย โดยการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ของคณะผู้บริหาร ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา จำนวนของครูผู้สอนร้อยละ ๑๐๐ ที่มีในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามองค์ประกอบหลักสูตรระดับปฐมวัย การดำเนินการมีองค์ประกอบหลักสูตรระดับปฐมวัย ดังนี้ ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จุดหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ระยะเวลาเรียน สาระการเรียนรู้รายปี การจัดการประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และการเชื่อมต่อของการศึกษาปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

๓.๒ โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างไร (อธิบายเพิ่มเติม)

โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยร่วมกันวิเคราะห์ สภาพปัญหา จุดเน้น และความต้องการของชุมชน และสถานศึกษา ร่วมกันกำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา โดยจัดการพัฒนาเด็กอายุ ๔ -๖ ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ให้เด็กมีวินัย และเรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ มีทักษะในการดำรงชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความรัก ความเข้าใจ ของทุกคน และพัฒนาเด็กโดยองค์รวมเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตที่ดี และวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กอายุ ๔-๖ ปี ให้มีพัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเหมาะสมกับวัย เน้นให้เด็กเป็นคนดี มีวินัย และเรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างเหมาะสมกับวัยและบริบทของตน โดยผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการรอบด้านอย่างสมดุล เต็มศักยภาพ มีเจตคติที่ดี สนใจใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างมีความสุข

ปัญหา / อุปสรรคในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และแนวทางแก้ไขในปีต่อไป

ตารางที่ ๒ ปัญหา / อุปสรรคในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และแนวทางแก้ไข

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
๑.ผู้ปกครองขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการรักษาสุขภาพอนามัยให้สะอาด และปลอดภัยจากโรค	ครูประจำชั้น สร้างความเข้าใจและให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสะอาด การรักษาสุขภาพอนามัย และการดูแลรักษาให้ปลอดภัยจากโรค
๒. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้	ครูปฐมวัย มีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดหาสื่อ และผลิตสื่อการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง จัดหาสื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและวัยของเด็กและครูปฐมวัยจัดหาสื่อของจริงที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กครบถ้วนทุกด้าน

หลังจากที่มีการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยในปีการศึกษา ๒๕๖๒ โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้ (อธิบาย)

มุ่งเน้นพัฒนาเด็กอายุ ๔-๖ ปี ให้มีพัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ วินัย สังคม และสติปัญญาเหมาะสมกับวัย เน้นให้เด็กเป็นคนดี มีวินัย และเรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างเหมาะสมกับวัยและบริบทของตน โดยมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ดังนี้ ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จุดหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้เพิ่มเติมตัวบ่งชี้ให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา วิสัยทัศน์ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ในด้านความมีวินัย และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาตรฐานที่ ๒ และมาตรฐานที่ ๖ ระยะเวลาเรียน สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และการเชื่อมต่อของการศึกษาปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

รูปแบบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่ดำเนินการอยู่ปัจจุบัน มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

๑) การทำงานของครู

๑.๑ ร่วมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา

๑.๒ ตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดขึ้นตามสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน กับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

๑.๓ วางแผนการจัดประสบการณ์ตามขอบข่ายสาระที่ควรเรียนรู้ มาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ และหน่วยการเรียนรู้

๑.๔ นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติ สาระที่ควรเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

๑.๕ วางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์และนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป

๒) การสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

๒.๑ ผู้ปกครองปรับเปลี่ยนความคิดในการฝากบุตรหลานไว้ในความดูแลของครูมาเป็นผู้ร่วมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

๒.๒ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

๒.๓ อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆของผู้เรียน

๒.๔ ร่วมมือกับครู และผู้เกี่ยวข้องประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน

๓) การพัฒนาผู้เรียน

๓.๑ สถานศึกษาจะต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง ชุมชน เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ปฐมวัย การจัดการเรียนการสอน การประเมินพัฒนาการ เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน

๓.๒ การร่วมกันสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยร่วมกันให้ความรู้ ประสบการณ์ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือทรัพยากรอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน

๓.๓ ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านตามวัย จัดการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยให้ สอดคล้องกับพัฒนาการ ธรรมชาติตามวัย โดยมุ่งเน้นการเล่นและเรียนรู้ตามธรรมชาติที่อยู่รอบตัว จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

กระบวนการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดประชุมชี้แจงการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และการออกแบบการจัดการเรียนรู้
๒. การเยี่ยมชั้นเรียน
๓. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำแผน และใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา
๔. สังเกตการสอนในห้องเรียน
๕. การสรุปผลการสอน หรือผลงานต่างๆ ของครู
๖. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
๗. ให้คำปรึกษาแนะนำ

ปัจจัยสำคัญของโรงเรียนที่มีผลต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีดังนี้

ตารางที่ ๓ ปัจจัยสำคัญของโรงเรียนที่มีผลต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ปัจจัย	มี	ไม่มี	เหตุผล
๑. หลักสูตรสถานศึกษา	✓		มีหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐
๒. ความพร้อมด้านบุคลากร	✓		มีครูประจำชั้นครบทั้ง ๒ ระดับที่โรงเรียนได้เปิดทำการสอนได้แก่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๒ และชั้นอนุบาลปีที่ ๓
๓. ทักษะการจัดประสบการณ์ของครู	✓		ครูมีทักษะในการจัดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย และจบวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
๔. เทคนิคการจัดกิจกรรม	✓		ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ และมีเทคนิคการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย
๕. สื่อการเรียนการสอน	✓		มีสื่อการสอนที่ครูผลิตขึ้น และทางโรงเรียนได้จัดหาสื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมต่างๆสำหรับเด็ก
๖. การวัดผลประเมินพัฒนาการเด็ก	✓		ครูมีการวัดผล ประเมินผลพัฒนาการของเด็ก และส่งผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบ ปีการศึกษาละ ๔ ครั้ง
๗. การบริหารจัดการ	✓		มีการบริหารจัดการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐
๘. อื่น ๆ (ระบุ).....			

๓.๘ แนวคิด/แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับปฐมวัยของโรงเรียนในครั้งต่อไป

๑. ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและจุดมุ่งหมายของแผนการจัดประสบการณ์ รายละเอียดของเอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อให้สามารถในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น

๒. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรจัดชั้นเรียนและสถานที่เล่นกลางแจ้งที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก รวมถึงวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับเด็กระดับปฐมวัยอย่างเพียงพอ

๓. ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การบูรณาการการเรียนรู้ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรจัดการเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ และตามความสนใจของเด็ก

๔. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อให้เข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการช่วยเหลือและการพัฒนาเด็ก รวมถึงการติดต่อสื่อสารระหว่างครูผู้สอนกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ

๓.๙ ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย

๑. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงานของครู และผู้บริหาร ในด้านการพัฒนาหลักสูตรไว้ให้ชัดเจนในการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมของโรงเรียน

๒. โรงเรียนควรจะพัฒนาด้านความพร้อมของอาคารสถานที่ และสื่อ ICT เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงต้องหางบประมาณจากองค์กรภายนอกมาสนับสนุนเพิ่มเติม

๓. ครูปฐมวัย ควรเป็นครูที่จบด้านการปฐมวัยโดยตรง หรือ ชำนาญการด้านการปฐมวัย

๔. ครูปฐมวัย พ่อแม่และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐
ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๕
โรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา

ตารางที่ ๔ ผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๕

ระดับ ชั้น	พัฒนาการด้านร่างกาย (คน)				พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ(คน)				พัฒนาการด้านสังคม (คน)				พัฒนาการด้านสติปัญญา (คน)			
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวม	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวม	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวม	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวม
อ.๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
อ.๒	๓๒	๐	๐	๓๒	๓๒	๐	๐	๓๒	๓๒	๐	๐	๓๒	๓๒	๐	๐	๓๒
อ.๓	๓๓	๒	๐	๓๕	๓๓	๒	๐	๓๕	๓๔	๑	๐	๓๕	๓๓	๒	๐	๓๕
รวม	๖๕	๒	๐	๖๗	๖๕	๒	๐	๖๗	๖๖	๑	๐	๖๗	๖๕	๒	๐	๖๗

จากตารางที่ ๔ พบว่า พัฒนาการของเด็กทั้งระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๒ และชั้นอนุบาลปีที่ ๓ มีพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

ด้านร่างกาย	ในระดับ ดี	คิดเป็น ร้อยละ	๙๗.๐๑	พอใช้	คิดเป็น ร้อยละ	๒.๙๙	ปรับปรุง	คิดเป็น ร้อยละ	๐.๐๐
ด้านอารมณ์ จิตใจ	ในระดับ ดี	คิดเป็น ร้อยละ	๙๗.๐๑	พอใช้	คิดเป็น ร้อยละ	๒.๙๙	ปรับปรุง	คิดเป็น ร้อยละ	๐.๐๐
ด้านสังคม	ในระดับ ดี	คิดเป็น ร้อยละ	๙๘.๕๑	พอใช้	คิดเป็น ร้อยละ	๑.๔๙	ปรับปรุง	คิดเป็น ร้อยละ	๐.๐๐
ด้านสติปัญญา	ในระดับ ดี	คิดเป็น ร้อยละ	๙๗.๐๑	พอใช้	คิดเป็น ร้อยละ	๒.๙๙	ปรับปรุง	คิดเป็น ร้อยละ	๐.๐๐